

عنوان مقاله:

معاونت در جرم از منظر فقه

محل انتشار:

اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

اکبر خلیلی چرمپینی - دانشجوی کارشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لنجان

فاطمه قادری - دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد میبد

خلاصه مقاله:

یکی از مباحث مهم حقوق جزا در حوزه «مسئولیت کیفری»، مسئله «معاونت در جرم» است. معاونت در جرم در حقوق جزای غالب کشورهای جهان به رسمیت شناخته شده و دارای احکام خاص خود می باشد. البته صرف نظر از اصل بحث معاونت در جرم، در مورد جزئیات آن همچون شرایط تحقق یا مجازات معاون در نظامهای مختلف جزایی اختلاف مشاهده می شود. به طور مثال، برخی از نظام های حقوقی طرفدار نظریه «برابری» هستند که بر اساس آن مجازات معاون باید همسنگ با کیفر مباشر باشد. به صورت کلی، آمریکا و دیگر کشورهای کامنلا را میتوان در زمره طرفداران این نظریه قلمداد نمود. از دیدگاه این نظامهای حقوقی، یک فرد ممکن است به دلیل اعمال ارتكابی دیگران مسئول شناخته شود، چنانکه گویی خود او مرتکب آن اعمال شده است. در واقع، همکاری یا شراکت در جرم ناشی از همزادی متافیزیکی با مباشر می باشد. بنابراین فعل مباشر به طرز سحرآمیزی به همکار یا شریک وی انتقال می یابد. اما در مقابل نظریه «برابری» گروه دیگری از کشورها همچون آلمان و فرانسه قرار دارند که معتقدند مجازات هر فرد باید به اندازه سهم وی در ارتكاب جرم تعیین گردد. از نظر حقوقدانان کشورهای اخیر، هر فرد مسئول و پاسخگوی اقداماتی می باشد که خود انجام داده است. بنابراین «مسئولیت کیفری ناشی از عمل دیگری» با «مسئولیت اسنادی» در حقوق جزا جایگاهی ندارد. البته در حقوق جزای ایران نیز مجازات معاون جرم بر اساس «ضابطه ذهنی» خفیفتر از مجازات مباشر است، مگر در مواردی که «معاونت به عنوان جرم مستقل» با «معاونت در حکم مباشرت» باشد که در واقع، قانونگذار در این موارد عناوین مجرمانه جدیدی را مورد «جرم انگاری» قرار داده است. به هر حال معاونت در جرم، شرایط تحقق و مجازات آن در حقوق جزای اسلام (سیاسات) نیز مورد توجه قرار گرفته است. این بحث در کتب فقها و اصولیین شیعه تحت عنوان «اعانت برائتم» یا تعاون برائتم و عدوان» و در کتب فقها و اصولیین اهل سنت با عنوان «قاعده سد ذریع» مطرح شده و دارای احکام خاصی میباشد. برای بررسی دقیق معاونت در جرم یا گناه در حقوق جزای اسلام یا همان اعانت برائتم، باید علاوه بر ارائه تعریف و طرق ارتكابی آن، به مطالعه این مسئله در آیات و روایات پرداخته و به نظریه فقها و اصولیین در این زمینه توجه نمود. در این نوشتار به اجمال معاونت در جرم، مورد بررسی و کنکاش قرار می گیرد.

کلمات کلیدی:

مسئولیت کیفری، معاونت در جرم، نظام های جزایی، آیات و روایات، فقها و اصولیین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/379925>

